

בכורות פרק ד עד כמה דף כח

ומשלם חצי, או שחכמים שיערו שווי בכור שלא יודעים אם יש בו מום או לא בחצי שוויו הרגיל, בבהמה דקה משלם רבע משום שאם לא היה בה מום היה הבעלים מפסיד הרבה כסף על הטיפול בה שאסור לגדל בהמה דקה בא"י אלא במקום רחוק מחוץ ליישוב.

דיין שהורה בטעות וזיכה את החייב או חייב את הזכאי, טימא את הטהור או טיהר את הטמא, אין מחזירים את הדין וצריך לשלם מביתו למי שהפסיד, כדעת ר"מ שמחייב בדיני דגרמי או שמדובר שעשה מעשה היזק בידיו כגון נטל ממון מהזכאי ונתנו לבעל הדין, נטל משכון מיד המלווה והחזירו ללווה שפטר בטעות, נגע בשרץ בפירות הטהורים לאחר שפסק שהם טמאים, עירב את הפירות שטיהר בטעות בפירות טהורים וטימאם. אם החזיקו בי"ד את הדיין למומחה פטור מלשלם שנחשב לאנוס, וכן אם הדיין טעה בדבר שכתוב בפירוש במשנה נחשב הדין לבטל ויכול לחזור בו ופטור.

בכור שנולד בין תם ובין בעל מום נותנו לכהן וצריך להיאכל עד שנה ללידתו שכתוב "תאכלנו שנה בשנה", בזמן הזה שא"א להקריב בכור תם על מזבח ממתין הכהן שיפול בו מום ואוכלו, אם עבר יותר משנה ואח"כ נפל בו מום מעיקר הדין צריך לשחוט מיד כשנפל בו מום אבל מפני הפסד נתנו חכמים עוד 30 יום מהיום שנפל בו מום, אם הבכור ביד הישראל שלא מצא כהן ליתן לו ועבר השנה ממתי שנולד 30 יום ממתי שנפל בו מום צריך לשחוט את הבכור ומולח את הבשר שישמר לכהן.

בשביל לראות מום בבכור ולהכריז עליו ראוי לאכילה צריך להיות מומחה שקיבל היתר מנשיא שבא"י לפסוק במומי בכור. השוחט בכור ורק לאחר השחיטה הראה למומחה ואמר שיש בו מום קבוע, אם המום בקרום העין אסור באכילה שהעיניים לפעמים משתנים בתהליך השחיטה מהצער וייתכן שבחיי הבכור היה מום עובר, אם המום בשאר הגוף ובוודאי נשחט כשהוא בעל מום ר' יהודה מתיר ור' מאיר אוסר גזירה שמא יתירו גם במום שבעין.

אדם שאינו מומחה שהורה לשחוט בכור משום שהוא בעל מום ושחטו על פיו ולאחר מכן נמצא שיש בו מום קבוע בעין לשיטת ר"י או כל מום לשיטת ר"מ ואסור באכילה, נקבר באדמה וחייב הדיין לשלם מכספו לכהן הבעלים קנס מגזירת חכמים או כדעת ר"מ שמחייב בדיני דגרמי כמו בעושה בידים. אם הורה על בהמה גסה משלם חצי מהשווי שלה כדעת סומכוס שממון המוטל בספק חולקים שייתכן שהיה בה מום והבעלים היה אוכל את כולה והפסיד וייתכן שלא היה בה מום והייתה מתה תמימה ולא הפסיד כלום, ולכן חולקים